

Warszawa, 22 grudnia 2010 r.

ZALECENIA Nr 13/2010

Instytucji Zarządzającej

Programem Operacyjnym „Infrastruktura i Środowisko” w sprawie sposobu oceny i postępowania odnośnie dzielenia projektów w kontekście przepisów dot. wydatkowania środków unijnych i pomocy publicznej w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013

Na podstawie

- 1) § 9 ust. 1 pkt 3 *porozumienia z dnia 11 kwietnia 2007 r. w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” dla osi priorytetowych I – Gospodarka wodno – ściekowa, II – Gospodarka odpadami, III – Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska, IV – Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów środowiska oraz V – Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych* zawartego pomiędzy Ministrem Rozwoju Regionalnego a Ministrem Środowiska
- 2) § 9 ust. 1 pkt 3 *porozumienia z dnia 11 kwietnia 2007 r. w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” dla osi priorytetowych IX – Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku oraz X – Bezpieczeństwo energetyczne* zawartego pomiędzy Ministrem Rozwoju Regionalnego a Ministrem Gospodarki

przedstawiam następujące zalecenia Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ) dla Instytucji Pośredniczących (IP) i Instytucji Wdrażających (IW) dotyczące sposobu oceny i postępowania odnośnie do dzielenia projektów w kontekście przepisów dot. wydatkowania środków unijnych i pomocy publicznej.

I. Podstawy prawne.

1. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz.U. UE L 210 z 31.7.2006, str. 25). Dalej „rozporządzenie 1083/2006”.
2. Rozporządzenie Komisji (WE) NR 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz.U. UE L 214 z 9.8.2008, str. 3). Dalej „rozporządzenie 800/2008”.
3. Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 (Dz.U. UE C 54 z 4.3.2006, str. 13). Dalej „wytyczne regionalne”.
4. Wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego (Dz.U. UE C 82 z 1.4.2008, str. 1). Dalej „wytyczne środowiskowe”.

II. Wstęp

5. Przedmiotem zaleceń jest kwestia oceny i sposobu postępowania w odniesieniu do „sztucznego dzielenia projektów” oznaczającego zabieg polegający na wydzieleniu z projektu mniejszych komponentów w celu uniknięcia obowiązków zgłoszeniowych i notyfikacyjnych wobec KE wynikających z przepisów dot. pomocy publicznej lub uzyskania nieuzasadnionego dofinansowania ze środków UE.
6. Rozporządzenie 1083/2006 dotyczy wszystkich działań POIiŚ.
7. Wytyczne środowiskowe są podstawą programów pomocowych dla działań 4.2 – 4.5.
8. Rozporządzenie 800/2008 oraz wytyczne regionalne są podstawą programów pomocowych w ramach POIiŚ w działaniach 9.1, 9.2, 9.4, 9.5, 9.6 (program w przygotowaniu), 10.2, 10.3. W działaniach 4.2 – 4.6, gdzie funkcjonujący program pomocowy (pomoc regionalna) został wydany na podstawie „starych” wytycznych regionalnych z 1998 r., w zakresie objętym niniejszą analizą istnieją rozwiązania identyczne jak w nowych wytycznych regionalnych.

III. Projekty podlegające zgłoszeniu lub notyfikacji do KE

9. Wzmiankowane obowiązki dotyczą, co do zasady, projektów dużych i aktualizują się w razie przekroczenia w projekcie określonego w przepisach progu wsparcia.
10. W rozporządzeniu 1083/2006 ww. próg wsparcia został ustalony w sposób jednolity dla wszystkich rodzajów projektów i beneficjentów. Przekroczenie tego progu powoduje zaliczenie projektu do kategorii tzw. „dużych projektów”. Zgodnie z art. 39 rozporządzenia 1083/2006 projektem dużym jest więc szereg robót, działań lub usług, których celem jest ukończenie niepodzielnego zadania o sprecyzowanym charakterze gospodarczym lub technicznym, które posiadają jasno określone cele i których całkowity koszt przekracza kwotę 50 mln EUR. Projekt duży podlega zgłoszeniu do KE (art. 40). Udzielenie wsparcia jest możliwe jedynie w razie zatwierdzenia wkładu unijnego przez KE (art. 41).
11. Na gruncie przepisów o pomocy publicznej UE przez projekt duży rozumie się jednostkowy projekt inwestycyjny, jeżeli inwestycja jest prowadzona w okresie 3 lat przez jednego lub więcej przedsiębiorców i składa się ze środków trwałych połączonych ze sobą w sposób ekonomicznie niepodzielny, a jej koszty kwalifikowalne przekraczają 50 mln EUR (art. 2 pkt. 12 w zw. z art. 13 ust. 10 rozporządzenia 800/2008 i pkt 60 wytycznych regionalnych) .
12. Status projektu dużego w tym rozumieniu jest jednym (choć nie jedynym) z warunków dokonywania notyfikacji indywidualnej projektu inwestycyjnego, który otrzymuje pomoc regionalną. Drugim warunkiem, który powinien być spełniony kumulatywnie, jest otrzymanie przez dany projekt pomocy regionalnej w wysokości przekraczającej wartość referencyjną wyznaczoną indywidualnie zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia 800/2008 lub odpowiednio z pkt 64 wytycznych regionalnych;
13. W odniesieniu do pomocy innej niż regionalna rozporządzenie 800/2008 warunkuje dokonanie indywidualnej notyfikacji pomocy od przekroczenia wskazanych wprost w art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia wartości progowych. W takim przypadku nie jest istotne czy projekt jest projektem dużym w rozumieniu przepisów o pomocy regionalnej.
14. Zaklasyfikowanie projektu jako dużego w rozumieniu wytycznych regionalnych powoduje obniżenie dopuszczalnych zgodnie z mapą regionalną progów pomocy (por. pkt. 67 wytycznych).
15. W odniesieniu do art. 39 rozporządzenia 1083/2006 zakaz dzielenia projektu prowadzącego do obejścia obowiązków zgłoszeniowych został wyrażony wprost w tym przepisie (mówi on o „niepodzielności” projektu).
16. W odniesieniu do pomocy regionalnej zakaz ten został zawarty w rozporządzeniu 800/2008 (art. 13 ust. 10) i w wytycznych regionalnych (pkt 60). W odniesieniu do pomocy innej niż regionalna zakaz ten można wyinterpretować z przepisów sformułowanych w art. 6 ust. 1, lit. a – f rozporządzenia 800/2008 (mowa jest tam o pomocy na jeden projekt inwestycyjny dla jednego przedsiębiorstwa). Jakkolwiek zakaz ten nie wynika z ww. przepisów w sposób wyraźny, funkcjonalna wykładnia tych przepisów może prowadzić w praktyce do stosowania takiego zakazu przez KE (stanowisko takie potwierdza KE w dotychczasowej korespondencji).
17. Z tych samych względów nie można wykluczyć również stosowania omawianego zakazu w stosunku do pomocy innej niż regionalna, niepodlegającej przepisom rozporządzenia 800/2008, a podlegającej obowiązkowi indywidualnej notyfikacji na podstawie innych horyzontalnych dokumentów prawnych KE. Dotyczy to w szczególności wytycznych środowiskowych. Zgodnie z pkt 160(b)(i) tych wytycznych państwo członkowskie musi zgłosić z wyprzedzeniem każdy indywidualny przypadek udzielenia pomocy na inwestycję, gdy kwota

pomocy dla jednego przedsiębiorstwa przekracza 7,5 mln EUR. Wysokość kwoty pomocy, od której przewidziany jest obowiązek indywidualnej notyfikacji, określony jest w odniesieniu do indywidualnego środka pomocowego (ang. „individual measure”), co może być utożsamiane z pojęciem projektu (por. pkt 200 (ii) wytycznych środowiskowych, gdzie zamiennie dla terminu „individual measure” zastosowano termin „individual project”), „inwestycji początkowej” i tzw. „dużego projektu inwestycyjnego” w rozumieniu pkt 60 w zw. z pkt 34 wytycznych regionalnych.

18. W przypadkach opisanych w pkt 16 i 17 należy stosować do oceny zakazu dzielenia projektu w sposób odpowiedni pkt 20 – 28. W miarę potrzeby można również skorzystać z rozwiązań opisanych w rozdziale V zaleceń.
19. Należy zwrócić uwagę na różnicę w sformułowaniu zakazu dzielenia projektów w przepisach rozporządzenia 800/2008. Art. 6 ust. 1 mówi o pomocy na jeden projekt realizowany przez jednego przedsiębiorcę (pomoc inna niż regionalna), podczas gdy art. 13 ust. 10 w kontekście omawianego zakazu formułuje pojęcie projektu bardzo szeroko, dopuszczając jego realizację przez różnych przedsiębiorców (pomoc regionalna). Podobne rozwiązanie pojawia się również w pkt 60 (przypis 55) wytycznych regionalnych. Istnienie tej różnicy prowadzi do konkluzji, że w odniesieniu do pomocy regionalnej rozporządzenie i wytyczne dopuszczają sytuacje, w których pojęciem projektu objęte zostanie przedsięwzięcie realizowane przez niezależne od siebie przedsiębiorstwa.

IV. Kryteria niepodzielności projektu.

20. Należy zauważyć, że pomimo nieco odmiennych sformułowań, powołane przepisy rozporządzenia 1083/2006 i rozporządzenia 800/2008 oraz wytycznych regionalnych posługują się zasadniczo podobnym kryterium ekonomicznej (gospodarczej) niepodzielności projektu.
 - a. Jakkolwiek art. 39 rozporządzenia 1083/2006 mówi oddzielnie o gospodarczej (ekonomicznej) i technicznej naturze niepodzielnego zadania to można przyjąć, że pierwszy z wymienionych tam aspektów w rzeczywistości konsumuje ten drugi. Niepodzielność techniczna jest oczywiście specyficznym aspektem inwestycji związanym z cechami technicznymi danego przedsięwzięcia i ich wpływem na jego użyteczność. Z gospodarczego punktu widzenia jest to jednak aspekt, który również jest istotny przy podejmowaniu decyzji o prowadzeniu inwestycji.
 - b. Stwierdzenie powyższe potwierdza również sformułowanie pojęcia niepodzielności ekonomicznej w art. 13 ust. 1 w zw. z pkt 41 preambuły do rozporządzenia 800/2008 (por. przypis 55 do pkt 60 wytycznych regionalnych). Określenie czy projekt jest ekonomicznie niepodzielny powinno więc, zgodnie z tym przepisem nastąpić poprzez analizę powiązań technicznych, funkcjonalnych oraz strategicznych pomiędzy jego komponentami. Dodatkowym kryterium oceny jest bezpośrednia bliskość geograficzna komponentów projektu. Można również, jak się wydaje, wyróżnić kryterium powiązań ekonomicznych *sensu stricto* (finansowych – *vide* pkt 23). Przy dokonywaniu oceny nieistotne są stosunki własności.
21. **Powiązania techniczne** – niepodzielność techniczna oznacza istnienie pewnej minimalnej wielkości inwestycji infrastrukturalnych, która warunkuje ich użyteczność. Z punktu widzenia omawianych przepisów (jako odnoszących się do realizowania konkretnych inwestycji) niepodzielność ta powinna być raczej odnoszona do cech technicznych obiektów, które determinują budowę przynajmniej np. dwutorowej drogi kołowej, kanału o określonej głębokości i szerokości itp. Niepodzielność techniczna może być w tym kontekście również rozumiana jako konieczność stworzenia minimalnej liczby różnych, powiązanych urządzeń infrastrukturalnych, która warunkuje ich użyteczność. Przy badaniu powiązań technicznych analizie poddać należy występowanie fizycznej styczności i technologicznego powiązania elementów inwestycji¹. Istnienie powiązań technicznych może się wyrażać także na płaszczyźnie produktu (usługi), tzn. wytwarzania produktów (usług), które z technicznego punktu widzenia są współzależne (jeden jest potrzebny do korzystania z drugiego).

¹ O istnieniu takiego powiązania może np. świadczyć korzystanie z transportu wewnętrznego (za pomocą przenośników taśmowych itp.). Por. pkt 70 – 71 decyzji KE N 245/2006 z dnia 19 lipca 2006 r. w sprawie *LG Phillips LCD Polska Sp. z o.o.* W omawianym przypadku orzekano na podstawie pkt 49 *Wielosektorowych ram dotyczących pomocy regionalnej dla dużych projektów inwestycyjnych (Multisectoral framework on regional aid for large investment projects, Dz.U. C 70 z 19.3.2002, str. 8)*. Dalej „MSC”. Wzmiankowany zapis był, pomimo różnic redakcyjnych, odpowiednikiem zapisów dot. dużych projektów umieszczonych w wytycznych regionalnych. Por. też decyzję KE N 863/2006 z dnia 18 września 2008 r. w sprawie *Avancis*, gdzie techniczne powiązania występowały niewątpliwie w sytuacji realizacji projektu polegającego na uruchomieniu, w dwóch etapach, dwóch linii produkcyjnych paneli solarnych ulokowanych w jednej fabryce. Por. również pkt 70 – 71 decyzji KE N 299/2007 z dnia 25 czerwca 2008 r. w sprawie *Sharp Manufacturing Poland Sp. z o.o.* (wydana na podstawie wytycznych regionalnych).

22. **Powiązania funkcjonalne** – powiązania tego typu wyrażać się mogą w istnieniu części projektu, które mają służyć wytwarzaniu/świadczeniu produktów/usług, które są w rzeczywistości elementem zasadniczego procesu produkcyjnego/usługowego stanowiąc półprodukt lub powiazaną usługę towarzyszącą² (w szczególności migracji wahadłowej³). Jednocześnie w razie istnienia inwestycji powiazanych do pewnego stopnia we wskazany sposób, można jednak mówić o braku powiazania funkcjonalnych, gdy inwestycje te jednocześnie (zasadniczo) służą wytwarzaniu również produktów samodzielnych, które mogą być sprzedawane podmiotom niebiorącym udziału w ww. inwestycjach⁴. Relacjom funkcjonalnym mogą towarzyszyć umowy dotyczące preferencyjnych cen czy dostaw wyłącznych wytwarzanego produktu (świadczonej usługi).
23. **Powiązania strategiczne** – istnienie relacji o charakterze strategicznym wyrażać się powinno w wyraźnie określonym, wspólnym dla wszystkich części projektu, celu gospodarczym. Relacje takie prowadzić mogą przy tym do powstawania efektów synergii, spowodowanych w szczególności istnieniem powiazania w aspekcie geograficznym. Jednocześnie jednak istnienie takich efektów (polegających np. na obniżaniu kosztów transportu, przepływ „know-how”, wzrost liczby wykształconego personelu itp.) nie musi prowadzić do automatycznego uznania, że szereg inwestycji powinno być traktowane jako jedna inwestycja (efekty te mogą bowiem wynikać z okoliczności zasadniczo niezależnych od danego inwestora)⁵. Relacjom takim mogą towarzyszyć powiazania pomiędzy podmiotami wspólnie realizującymi projekt na podstawie odpowiednich porozumień czy w związku z istniejącymi pomiędzy nimi zależnościami kapitałowymi lub osobowymi⁶.
24. **Powiązania finansowe (ekonomiczne sensu stricto)** – podkreślenia wymaga, że ekonomiczna niepodzielność nie powinna być rozumiana w sposób wąski jako niepodzielność o charakterze finansowym. Termin „ekonomiczny” może być bowiem również sprowadzany do wąskiego znaczenia „finansowy”. Co istotne wśród kryteriów, które składają się na ekonomiczną niepodzielność projektu nie zostało przy tym wyróżnione odrębne kryterium finansowej niepodzielności projektu. Wynika z tego, że rola aspektu finansowego (istnienie różnych źródeł finansowania, finansowanie części projektu odrębnie przez różne banki lub współdziałanie w finansowaniu części projektu przez różne podmioty np. w formie joint venture) jest niewielka i może być z reguły pominięta.
25. **Bliskość geograficzna** – nie ma konkretnych wskazówek jakie odległości komponentów składających się na inwestycję wskazują na ich „bliskość”. Omawiane kryterium ma raczej charakter pomocniczy, w tym sensie, że może wskazywać na określone powiazania techniczne, finansowe czy strategiczne. Jednocześnie możliwe są jak najbardziej sytuacje, w których odrębne inwestycje będą realizowane w bezpośrednim sąsiedztwie⁷.
26. **W celu stwierdzenia niepodzielności projektu zawsze konieczne będzie wystąpienie powiazania technicznych, funkcjonalnych lub strategicznych.** Nie ma przy tym potrzeby, żeby wystąpiły wszystkie ww. kryteria. Mogą wystąpić sytuacje, w których o uznaniu projektu za niepodzielny może zdecydować łączność np. o charakterze funkcjonalnym i

² Por. pkt 16 i 48 decyzji KE N 810/2006 z dnia 18 lipca 2007 r. w sprawie *AMD-Dresden*. W sprawie tej podstawą rozważań KE w zakresie niepodzielności projektu był pkt 49 MSC. Przyjęto istnienie silnego funkcjonalnego i technicznego powiazania między projektem polegającym na wybudowaniu dwóch, należących do jednej firmy, fabryk płytek półprzewodnikowych, a następną inwestycją polegającą na modernizacji technologii produkcji w starszej z ww. fabryk i rozszerzeniu mocy produkcyjnych w nowszej fabryce wraz z wybudowaniem zakładu służącego do sortowania i nanoszenia na płytki pochodzące z obu fabryk kontaktów elektronicznych (chipów).

³ Tzw. „back and forth” tj. procesu polegającego na wytwarzaniu półproduktu w jednym miejscu, przesyłaniu go do dodatkowej obróbki w innym, a następnie zwracaniu go do ostatecznego wykończenia do miejsca wytworzenia półproduktu. Por. pkt 39 decyzji KE N 850/2006 z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie *Q-Cells*. W sprawie tej podstawą rozważań KE w zakresie niepodzielności projektu był pkt 49 MSC. W sprawie tej KE uznała, że budowa dwóch wytwórni paneli solarnych przez jeden podmiot, w niewielkiej od siebie odległości (1,5 km), w przeciągu trzech lat nie stanowiła jednej inwestycji.

⁴ Por. pkt 67 decyzji KE N 245/2006 (patrz przypis 2) gdzie przyjęto na tej podstawie, pomimo pewnych współzależności produkcyjnych, że szereg inwestycji umiejscowionych w jednym klastrze (położonym na terenie jednej miejscowości), dotyczących produkcji komponentów koniecznych do produkcji telewizorów LCD, nie jest funkcjonalnie powiazane w wystarczającym stopniu, żeby mówić o jednym projekcie. Patrz też pkt 66 – 69 decyzji KE N 299/2007 (patrz przypis 2)

⁵ Por. pkt 64 decyzji KE N 245/2006 (patrz przypis 2).

⁶ Tego typu powiazania mogą, jak się wydaje, zdecydować o przyjęciu niepodzielności projektu, o tyle, o ile wskazują na istnienie jednego ośrodka zarządczego w odniesieniu do całej badanej inwestycji. Por. pkt 58 decyzji KE N 245/2006 (patrz przypis 2), gdzie pomimo powiazania kapitałowych istniejących pomiędzy niektórymi spółkami realizującymi inwestycje w ramach klastra, przyjęto, że istnieje pomiędzy tymi spółkami rozdzielnosc decyzyjna (m. in. ze względu na surowe zasady ładu korporacyjnego obowiązujące spółki notowane na koreańskiej giełdzie).

⁷ Por. pkt 32 – 35 decyzji KE N 907/2006 r. z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie *Matrai Eromu Zrt*. W sprawie tej podstawą rozważań KE w zakresie niepodzielności projektu był pkt 49 MSC. KE uznała istnienie rozdzielnosci pomiędzy projektem budowy, na terenie jednej elektrowni, bloku produkującego energię z gazu (zakończony w momencie wydawania decyzji – otrzymał odrębną pomoc wcześniej), a budową nowego bloku wykorzystującego do produkcji energii węgiel brunatny. O przyjęciu rozdzielnosci obu projektów przesądziła niewątpliwa rozdzielnosc technologiczna obu inwestycji (wykorzystanie innego surowca i technologii), różna struktura odbiorców energii oraz, jak się wydaje, odleglosc czasowa pomiędzy obiema inwestycjami.

strategicznym⁸. Kryterium bliskości geograficznej ma w tym zakresie charakter bardziej pomocniczy, choć może w określonych okolicznościach przesądzić o tym czy projekt o powiązaniach jedynie funkcjonalnych, technicznych lub strategicznych jest projektem niepodzielnym.

27. Specyficznym aspektem istotnym dla oceny niepodzielności projektu na gruncie rozporządzenia 800/2008 i wytycznych regionalnych jest również moment podjęcia jego realizacji. Zgodnie z art. 13 ust. 10 rozporządzenia i pkt 60 wytycznych warunkiem ustalenia, że dany projekt (spełniający kryteria opisane w pkt 10, 11 i 13) został podzielony jest jednocześnie ustalenie, że oceniane przedsięwzięcia inwestycyjne były podjęte w przeciągu 3 lat. Z powyższego wynika zasada, że dopuszczalne jest „podzielenie” inwestycji na projekty, pomimo spełniania kryteriów opisanych w pkt 10, 11 i 13, jeżeli inwestycje te były prowadzone w odstępie czasu dłuższym niż 3 lata. Podkreślić w tym miejscu należy, że wymóg 3 – letniego okresu nie jest istotny z punktu widzenia art. 39 rozporządzenia 1083/2006. Niewątpliwie jednak kwestia momentu rozpoczęcia i spójności (ciągłości) w czasie może mieć w niektórych sytuacjach wpływ na ocenę czy mamy do czynienia z jednym czy kilkoma projektami także i w kontekście tego przepisu. Można przyjąć, w kontekście omawianego przepisu, że niejako z definicji pojęcie projektu powinno być na gruncie rozporządzenia 1083/2006 odnoszone do inwestycji mieszczącej się w danej perspektywie finansowej.
28. Konkludując należy stwierdzić, że kryteria oceny niepodzielności, pomimo pewnych prób ściślejszego zdefiniowania są narzędziem nieprecyzyjnym o nieostrych granicach. Ocena ich występowania powinna się odbywać indywidualnie w odniesieniu do określonych stanów faktycznych.

V. Sposób postępowania w odniesieniu do projektów.

29. W zależności od etapu procedury naboru projektów podjęte powinny zostać odpowiednie kroki.
30. W odniesieniu do projektów, które nie były jeszcze poddane ocenie, konieczne jest zebranie informacji o okolicznościach faktycznych, które mogą wskazywać na ewentualny podział projektu. W tym celu wnioskodawca powinien przedstawić informację w formie wynikającej z załącznika Nr 1. Jednocześnie wnioskodawca powinien złożyć oświadczenie o tym, że dany projekt nie został podzielony w rozumieniu stosownych przepisów (załącznik Nr 2). Obowiązek ten dotyczy zarówno sytuacji, w których w regulaminie konkursu znalazł się zapis odnośnie istnienia ww. obowiązków, jak i sytuacji, w której taki zapis nie został do regulaminu wprowadzony⁹. W regulaminie konkursu powinien się znaleźć zapis, iż zamieszczenie fałszywych informacji w ww. oświadczeniach skutkować będzie odrzuceniem projektu. W razie uzyskania informacji mogących wskazywać możliwość podzielenia projektu, powinny być przeprowadzone czynności wyjaśniające prowadzące do uzyskania takiej wiedzy odnośnie do stanu faktycznego sprawy, która umożliwi ocenę, czy projekt został podzielony. Po zebraniu ww. informacji i oświadczenia oraz po zakończeniu ew. czynności wyjaśniających, przed podpisaniem umowy o dofinansowanie powinna zostać wypełniona lista sprawdzająca stanowiąca załącznik Nr 3.
31. Wszystkie projekty, co do których podjęto decyzję o udzieleniu wsparcia, a nie dokonano w stosunku do nich czynności omówionych w pkt 30, powinny zostać poddane ocenie w zakresie ryzyka wystąpienia podziału. W razie ustalenia istnienia ryzyka w tym zakresie należy zwrócić się do beneficjenta o udzielenie informacji w formie wynikającej z załącznika Nr 1. Należy również zwrócić się do wnioskodawcy o złożenie oświadczenia w formie wynikającej z załącznika Nr 2. oraz w miarę potrzeby przeprowadzić czynności wyjaśniające w zakresie opisanym w pkt 30. Po zebraniu ww. informacji i przyjęciu oświadczenia oraz po zakończeniu ew. czynności wyjaśniających powinna zostać wypełniona lista sprawdzająca stanowiąca załącznik Nr 3.

⁸ Por. pkt 36 - 39 decyzji KE N 170/2008 z dnia 16 lipca 2008 r. w sprawie *Deutsche Sollar GmbH*. W omawianej decyzji KE orzekła na podstawie wytycznych regionalnych i przyjęła (odmiennie niż w decyzji KE N 850/2006 – patrz przypis 4), że istnieją wątpliwości, co do tego, czy budowa dwóch fabryk paneli solarnych przez spółkę, pomimo ich oddalenia (5 km) i zasadniczej technicznej i funkcjonalnej samodzielności (pełna samodzielność w wytworzeniu ostatecznego produktu), nie stanowi jednego projektu. Wątpliwości KE wynikały z faktu, iż budowa obu fabryk była powiązana strategicznie (efekty synergii) i funkcjonalnie (m. in. istniała wspólna kadra zarządcza dla obu projektów). Możliwe również były powiązania techniczne wyrażające się w istnieniu wspólnych dostaw (dostawcy) materiałów do fabryk itp. Ww. postępowanie zakończyło się wydaniem decyzji z dnia 6.07.2010 r. (dostępna jedynie informacja prasowa na stronie KE - <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/897>), w której zatwierdzono obniżoną pomoc dla obu fabryk traktowanych jako jeden projekt.

⁹ Wprowadzenie takiego obowiązku będzie mieściło się w dyspozycji art. 29 ust. 4a w zw. z art. 29 ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity Dz. U. Nr 84, poz. 712 z 2009 r. z późn. zm.), który dozwala na pogorszenie zasad konkursu, jeżeli wymagają tego przepisy prawa albo zobowiązania międzynarodowe.

32. W odniesieniu do projektów, co do których podpisana została umowa o dofinansowanie i znajdują się one w fazie realizacji, należy postępować analogicznie do sposobu postępowania opisanego w pkt 31. W odniesieniu do omawianych projektów zastosowanie znajdują zapisy umowy zobowiązujące beneficjenta do udzielania wyjaśnień (§ 4 we wzorach umów). Konieczne jest również rozważenie wstrzymania wypłat środków na podstawie postanowień umownych dotyczących sytuacji, w których zaistnieją wątpliwości, co do kwalifikowalności wydatków (§ 8 we wzorach umów).
33. W przypadku gdy projekt został zrealizowany, stosować należy odpowiednio pkt 31. Ewentualne czynności wyjaśniające w sprawie powinny się odbywać w oparciu o *Wytyczne w zakresie kontroli realizacji PO IiŚ* lub stosowne przepisy regulujące postępowanie administracyjne mające na celu odzyskanie środków nienależnie pobranych.
34. Niezależnie od czynności przeprowadzanych zgodnie z pkt 30 – 33, w celu ustalenia istnienia ewentualnych powiązań pomiędzy projektami realizowanymi w różnych działaniach, priorytetach lub programach operacyjnych, w każdym przypadku, w którym wydaje się to zasadne, należy przeprowadzać *quasi* krzyżowe weryfikacje projektów, np. w oparciu o nazwę beneficjenta, tytuł projektu lub miejsce realizacji projektu. Weryfikacje te są możliwe przy wykorzystaniu danych na temat realizowanych projektów i beneficjentów, dostępnych na stronach internetowych MRR pod adresem:
- http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/AnalizyRaportyPodsumowania/Strony/KSI_raporty.aspx.
35. W zależności od ustaleń poczynionych w toku postępowania prowadzonego zgodnie z pkt 30 – 34 należy podjąć dalsze, odpowiednie, kroki. W szczególności, w razie ustalenia nieprawdziwości oświadczeń składanych przez wnioskodawcę powinno nastąpić odrzucenie wniosku o dofinansowanie (pkt 30) lub odmowa podpisania umowy o dofinansowanie (31). Wśród istniejących kryteriów, jako możliwe kryteria odrzucenia projektu (odmowy podpisania umowy o dofinansowanie) w sytuacjach, w których nastąpił podział projektu, można wskazać następujące:
- Dopuszczalność pomocy publicznej (sektor środowiska) – warunkiem legalności formalnej pomocy publicznej jest istnienie przepisów prawnych określających warunki jej udzielenia. Tj. np. programu pomocowego, wyłączenia blokowego lub decyzji KE aprobującej pomoc indywidualną. W sytuacji, w której zostanie stwierdzone, że podział projektu doprowadził do ominięcia wymogu notyfikacji pomocy należy uznać, że pomoc publiczna dla danego projektu (a także projektów, które stanowią wraz z nim w rzeczywistości jeden projekt) jest w sensie formalnym niedopuszczalna bez uprzedniej notyfikacji.
 - Kwalifikowalność wydatków i ocena wykonalności pod kątem pomocy publicznej (sektor energetyki) – omawiane kryterium w części dot. pomocy publicznej również wymaga istnienia podstawy prawnej udzielenia pomocy. Stosują się więc wyjaśnienia do lit. a.
 - Zgodność z Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko oraz „Szczegółowym opisem priorytetów POIiŚ” (sektor środowiska i energetyki; dalej SZOP) – przywołane kryterium może znaleźć zastosowanie w tych sytuacjach, w których SZOP przewiduje maksymalny poziom wsparcia na projekt (np. działanie 9.6). W takich przypadkach należy argumentować, że pojęcie projektu powinno być wykładane jednolicie na gruncie wszystkich regulacji dot. wydatkowania środków unijnych. W tym kontekście punktem wyjścia powinien być przepis art. 39 rozporządzenia 1083/2006 oraz sformułowane w nim pojęcie projektu dużego i przesłanki jego określenia. Wszelkie przypadki, w których następuje uzyskanie odrębnego dofinansowania na inwestycje, które stanowią w rzeczywistości jeden projekt (także projekt, który nie jest „duży”, ale z analogicznym uwzględnieniem przesłanek oceny w tym zakresie wynikających z ww. art. 39) i w efekcie przekroczenie limitu dofinansowania wynikającego z SZOP, powinny być zakwalifikowane jako naruszenie ww. kryterium.
 - Wykonalność techniczna i prawna (sektor środowiska) – w odniesieniu do projektów podzielonych w kontekście art. 39 w zw. z art. 41 rozporządzenia 1083/2006 okoliczność, iż projekty jako całość powinny podlegać ocenie i akceptacji KE, może być uznana za okoliczność ważącą na ocenie projektu w kontekście omawianego kryterium.
36. W stadiach opisanych w pkt 31 i 32 konieczne może się okazać wstrzymanie wypłaty środków albo wszczęcie postępowania zmierzającego do odzyskania nienależnie pobranych środków.

Załącznik Nr 1

Wzór formularza informacyjnego projektu dot. wielkości projektu i jego wpływu na gospodarkę.

1. **Czy beneficjent otrzymał dofinansowanie ze środków UE na inny projekt o podobnym charakterze (czy ubiega się lub zamierza się ubiegać w ciągu następnych 3 lat o takie dofinansowanie)? Należy podać jaki to projekt i z jakiego źródła pochodzi dofinansowanie.**

.....
.....
.....
.....
.....

2. **Czy projekt lub beneficjent jest powiązany kapitałowo (także pośrednio), strategicznie, funkcjonalnie, technicznie lub poprzez zawarcie umowy spółki lub innej umowy cywilnoprawnej (przedsięwzięcie typu joint-venture, konsorcjum, umowa o współpracy itp.) z projektem innego beneficjenta lub beneficjentem, który otrzymał dofinansowanie z środków UE na projekt o podobnym charakterze (lub który ubiega się lub zamierza się ubiegać w ciągu następnych 3 lat o takie dofinansowanie)? Należy omówić ww. relacje.**

.....
.....
.....
.....
.....

Załącznik Nr 2

Oświadczenie

Zważywszy brak powiązań technicznych, funkcjonalnych i strategicznych oraz bezpośredniej bliskości geograficznej, projekt objęty niniejszym wnioskiem o dofinansowanie¹ złożonym w ramach działania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko nie stanowi:

- a. części ekonomicznie niepodzielnej inwestycji – „dużego projektu inwestycyjnego” zgodnie z pkt 60 Wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 (Dz. Urz. UE C 54 z 4.3.2006, str. 13)/ art. 2 pkt 12 w zw. z art. 13 ust. 10 rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 9.8.2008)².
- b. części ekonomicznie i technicznie niepodzielnej inwestycji – „dużego projektu inwestycyjnego” zgodnie z art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz.U. UE L 210 z 31.7.2006, str. 25).

¹ Wpisać nr wniosku, jeśli oświadczenie dotyczy wniosku już zarejestrowanego.

² Zgodnie z Wytycznymi w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013/art. 13 ust 10 oraz pkt 41 preambuły rozporządzenia 800/2008 niepodzielną inwestycje mogą stanowić inwestycje podjęte na przestrzeni 3 lat przez jednego lub kilku przedsiębiorców (również inwestycje dokonywane przez niezależnych od siebie inwestorów), składające się ze środków trwałych połączonych w sposób ekonomicznie niepodzielny.

Załącznik Nr 3

Lp.	WERYFIKACJA	TAK	NIE	UWAGI
1	Czy w oparciu o informacje zawarte we wniosku o dofinansowanie, dokumentację załączoną do wniosku oraz wyjaśnienia przedstawione przez wnioskodawcę stwierdzono występowanie powiązań technicznych z inną inwestycją?			
2	Czy w oparciu o informacje zawarte we wniosku o dofinansowanie, dokumentację załączoną do wniosku oraz wyjaśnienia przedstawione przez wnioskodawcę stwierdzono występowanie powiązań funkcjonalnych z inną inwestycją?			
3	Czy w oparciu o informacje zawarte we wniosku o dofinansowanie, dokumentację załączoną do wniosku oraz wyjaśnienia przedstawione przez wnioskodawcę stwierdzono występowanie powiązań strategicznych z inną inwestycją?			
4	Czy w oparciu o informacje zawarte we wniosku o dofinansowanie, dokumentację załączoną do wniosku oraz wyjaśnienia przedstawione przez wnioskodawcę stwierdzono występowanie bezpośredniej bliskości geograficznej z inną inwestycją?			
5	<p>Czy w oparciu o informacje zawarte we wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji załączanej do wniosku, projekt objęty niniejszym wnioskiem nie stanowi:</p> <p>a. części ekonomicznie niepodzielnej inwestycji – „dużego projektu inwestycyjnego” zgodnie z pkt 60 Wytucznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 (Dz. Urz. UE C 54 z 4.3.2006, str. 13)/ art. 2 pkt 12 w zw. z art. 13 ust. 10 rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 9.8.2008)².</p> <p>b. części ekonomicznie i technicznie niepodzielnej inwestycji – „dużego projektu inwestycyjnego” zgodnie z art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz.U. UE L 210 z 31.7.2006, str. 25).</p>			<p>TAK ☐</p> <p>NIE ☐</p> <p>TAK ☐</p> <p>NIE ☐</p>

.....
Instytucja Zarządzająca